ULKOMINISTERIÖ
Kansallinen turvallisuusviranomainen
NSA-00 Anu Laamanen

LAUSUNTO

02.02.2021

PF0YWF2D-13

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Viite
Hallintovaliokunta 04.02.2021 klo 11.45 / HE 190/2020 vp / Asiantuntijapyyntö

Asia
Hallituksen esitys eduskunnalle turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta Ukrainan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys koskee Suomen ja Ukrainan välillä tehdyn turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroista suojaamista koskevan sopimuksen sekä sen voimaansaattamislain hyväksymistä.

Sopimuksen tarkoituksena on varmistaa sellaisen turvallisuusluokitellun tiedon suojaaminen, jota vaihdetaan tai tuotetaan osapuolten välisessä yhteistyössä erityisesti ulko-, puolustus-, turvallisuus- ja lainvalvonta-asioissa sekä tiede- ja elinkeinoasioissa ja teknologia-asioissa. Kysymys on arkaluonteisista tietoaineistoista, jotka lähettävässä sopimusvaltiossa on erikseen luokiteltu korkean tietoturvallisuuden tason toteuttamista edellyttäviksi. Tietoturvallisuussopimus on tarpeen muun muassa sen vuoksi, että se antaa Suomen ja Ukrainan yrityksille mahdollisuuden saada sellaisia tilauksia tai osallistua sellaisiin hankkeisiin, joiden toteuttaminen edellyttää pääsyä sopimuskumppanin turvallisuusluokiteltuihin tietoihin. Näin ollen sopimus parantaa suomalaisten yritysten kilpailuasemaa Ukrainassa tapahtuvissa tarjouskilpailuissa.

Neuvottelut Suomen ja Ukrainan välisestä tietoturvallisuussopimuksesta käytiin vuosina 2016–2019, ja ne saatiin päätökseen elokuussa 2019. Tietoturvallisuussopimus allekirjoitettiin Kiovassa 12. päivänä syyskuuta 2019. Sopimuksen valmisteluun ja neuvotteluihin osallistui edustajia ulkoministeriöstä, puolustusministeriöstä, Suojelupoliisista sekä Liikenne- ja viestintävirastosta.

Sopimuksen määräykset vastaavat kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain (588/2004) säännöksiä sekä jo aiemmin voimaansaatettujen Suomen tekemien kahdenvälisten tietoturvallisuussopimusten määräyksiä. Sopimuksen voimaansaattamisen myötä Ukrainasta Suomeen toimitettuihin turvallisuusluokiteltuihin tietoihin ja materiaaleihin sovellettaisiin lakia kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista. Kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain mukainen salassapito on riippuvainen sopimuksen määräyksistä, mikä merkitsee yleensä kattavampaa salassapitovelvoitetta kuin julkisuuslain (621/1999) säännökset. Sopimuksen 5 artiklan 1 kohdassa määrätään turvallisuusluokitellun tiedon salassa pidosta. Saman 5 artiklan 2 kohdan mukaan osapuolet eivät salli kolmansille osapuolille pääsyä turvallisuusluokiteltuun tietoon ilman luovuttavan osapuolen kirjallista ennakkosuostumusta. Tämä merkitsee poikkeusta julki-

Postiosoite
PL 176
00023 VALTIONEUVOSTO

Vaihde
+358-(0)295-350 000

Telefax
+358-(0)9-629 840

suuslain yleistä etua koskevista salassapitosäännöksistä, joissa salassapito on useimmissa tapauksissa riippuvainen siitä, minkälaisia vaikutuksia tietojen antamisella olisi suojattavalle edulle.

Tietoturvallisuussopimus ei velvoita osapuolia vaihtamaan turvallisuusluokiteltua tietoa. Tietoturvallisuussopimuksen tehtävänä on mahdollistaa turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamista sisältävä yhteistyö siten, että tiedon luovuttava osapuoli voi olla varma siitä, että tiedon vastaanottava osapuoli pitää tiedon salassa ja käsittelee sitä asianmukaisesti. Sopimuksen sisältämät tietoturvallisuusvelvoitteet vaikuttavat ensisijaisesti siihen, miten viranomaiset ja velvoitteen piiriin kuuluvat yksityiset käsittelevät turvallisuusluokiteltua tietoa sekä miten toimitila- ja henkilöstöturvallisuudesta huolehditaan.

Ukraina ei ole vielä ilmoittanut saaneensa sopimuksen voimaansaattamiseksi tarvittavia kansallisia toimenpiteitään päätökseen.

Suomi on tehnyt kahdenvälisen tietoturvallisuussopimuksen seuraavien sopimuskumppaneiden kanssa:

- Euroopan Avaruusjärjestö (ESA) (SopS 94 ja 95/2004)
- Saksa (SopS 96 ja 97/2004)
- Ranska (SopS 66 ja 67/2005)
- Slovakia (SopS 116 ja 117/2007)
- Viro (SopS 12 ja 13/2008)
- Italia (SopS 23 ja 24/ 2008)
- Latvia (SopS 33 ja 34/2008)
- Puola (SopS 46 ja 47/2008)
- Eurooppalainen puolustusmateriaaliyhteistyöjärjestö (SopS 109 ja 110/2008)
- Bulgaria (SopS 116 ja 117/2008)
- Slovenia (SopS 22 ja 23/2009)
- Tšekki (SopS 53 ja 54/2009)
- Espanja (SopS 38 ja 39/2010)
- Pohjois-Atlantin liitto (Nato) (SopS 7 ja 8/2013)
- Amerikan yhdysvallat (SopS 41 ja 42/2013)
- Iso-Britannia (SopS 49 ja 50/2013)
- Luxemburg (SopS 59 ja 60/2013)
- Sveitsi (SopS 88 ja 89/2014)
- Kroatia (SopS 38 ja 39/2015)
- Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehty sopimus (SopS 76 ja 77/2015)
- Itävalta (SopS 37 ja 38/2018)
- Unkari (SopS 63 ja 64/2018)
- Israel, jonka kanssa on tehty soveltamisalaltaan suppeampi sopimus puolustus- tai turvallisuushallintojen kesken välitetystä turvallisuusluokitellusta tiedosta (SopS 34 ja 35/2012).

Edellä mainittujen lisäksi Suomi on tehnyt monenvälisen tietoturvallisuussopimuksen Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä (SopS 11 ja 12/2013).

Liitteet -

Erillinen sivu elektronisen version käsittelyyn:

Osaston nimi
NSA-00 Anu Laamanen

Asiasanat	KANSALLINEN TURVALLISUUSVIRANOMAINEN, TIETOTURVALLISUUSSOPIMUKSET, UKRAINA
Hoitaa	**NSA-00**
Hoitaa UE	
Koordinoi	
Tiedoksi	AVS-PAL; EUR-01; EUR-02; HAL-40; HAL-44; HAL-45; HAL-70; ITÄ-01; ITÄ-02; ITÄ-20; OIK-20; POL-10; UMI-00 KIO LVM; OM; PLM; SM; TEM
Laatija jakanut	